

Itämeren ohjelman kolmas hakukierros

Itämeren ja Pohjoisen periferian ohjelmien tiedotustilaisuus Helsingissä 11.2.2010

Harry Ekestam

harry.ekestam@tem.fi

010 606 4921

Kolmannen hakukierroksen aikataulu

- **Haku avattiin 4.1.2010**, jolloin hakuilmoitus ja –aineisto julkaistiin ohjelman kotisivuilla
- Konsultointia, neuvontaa joulukuu 2009 – helmikuu 2010
- Suomen **valtion vastinrahan hakeminen 26.2.2010 mennessä**
- **Haku suljetaan 22.3.2010**
- Hakemusten arviointi sihteeristössä maalis-elokuun aikana
- Suomen kansallisen neuvoa-antavan komitea kokous touko-kesäkuussa
- Seurantakomitean kokous 9.-10.6.2010, jossa päätetään osasta hankkeista
- Suomen kansallisen neuvoa-antavan komitean kokous syyskuussa
- Seurantakomitean kokous syys-lokakuussa 2010, jossa päätetään lopuista hankkeista

Hakuaineisto

- Kaikki hakemiseen liittyvä aineisto löytyy ohjelman kotisivuilta <http://eu.baltic.net>:
 - Hakuilmoitus
 - Hakulomake (7.1.2010)
 - Hakulomakkeen täyttöohje (7.1.2010)
 - Kumppani-ilmoitus (Partner Declaration) (20.1.2010)
 - Sitoumuskirje (Letter of Commitment) Itämeri-strategian lippulaivahankkeeseen liittyvälle hakemukselle
- Ohjelma-asiakirja (v 2.0, 29.12.2009)
- Ohjelmamanuaali (v 4.2, 25.1.2010)

Rahoitus, painotukset

- Toisen hakukierroksen jälkeen **ohjelmassa on jäljellä 79,6 M€EAKR-rahaa** hanketoimintaan jakaantuen seuraavasti:
 - Toimintalinja 1 25,3 M€
 - Toimintalinja 2 21,1 M€
 - Toimintalinja 3 24,2 M€
 - Toimintalinja 4 9,0 M€
- Kolmannella hakukierroksella **kaikki toimintalinjat ovat avoinna**, ei muodollisia rajoitteita
- **Erityisen toivottavia** ovat kuitenkin **hakemukset, jotka liittyvät eräisiin erikseen määriteltyihin teemoihin**
- Lisäksi **kiinnitetään huomiota hankkeiden kytköksiin EU:n Itämeristrategiaan** (erityisesti strategian toimintasuunnitelmassa mainittuihin **lippulaivahankkeisiin**)

Toimintalinjakohtaiset painotukset

- **Toimintalinja 1**
 - Eri ikää (erit. nuoret), sukupuolta (erit. naiset) ja ammattia edustavien ihmisten saaminen mukaan innovaatiotyöhön
 - Maaseutu/syrjäisten alueiden parempi kytkeminen tietoyhteiskuntaan
 - Koulutusjärjestelmien kehittäminen innovaatiotoimintaa tukevaksi
 - Ylikansallisten innovaatorakenteiden ja –linkkien kehittäminen (aiemmin rahoitettujen hankkeiden tulosten hyödyntäminen)
- **Toimintalinja 2**
 - Heikosti saavutettavien alueiden (erityisesti pohjoisten ja itäisten alueiden) integroiminen muuhun Itämeren alueeseen
 - Saavutettavuutta ja taloudellista kasvua parantavien IKT-toimien edistäminen
- **Toimintalinja 3**
 - Merellisten resurssien kestävä käyttö
 - Rajat ylittävien päästöjen riskin vähentäminen
- **Toimintalinja 4**
 - Demografinen muutos
 - Alueen yhteinen identiteetti
 - *Tässä toimintalinjassa jäljellä vain 9 M€, joka riittää noin 4-5 hankkeeseen*

Itämeri-strategian huomioon ottaminen

- Hakijat voivat kuvata hankkeensa kytkeä Itämeri-strategiaan hakulomakkeen kentässä 3.1.5. (Project background)
- Ohjelman taholta rohkaistaan/toivotaan erityisesti strategian ns. lippulaivahankkeisiin liittyviä hakemuksia; niihin tulee liittää mukaan ao. prioriteettialueen vastuutahon sitoumuskirje
- Hakemuksia arvioitaessa tarkastellaan ja arvioidaan em. kytkeäjä ja tuodaan ne esille seurantakomitealle toimitettavassa aineistossa
- Päätöksentekoa varten on tehty seuraava linjaus: *”Flagship projects and other actions consistent with the Strategy receive priority, unless they are deficient in quality or inconsistent with the priorities of the Programme”*.
- Em. linjauksen käytännön soveltamista pohditaan erillisessä työryhmässä ennen seuraavaa päätöskokousta

Venäläisten toimijoiden sisällyttäminen hankkeeseen

- Hankkeita rohkaistaan ottamaan mukaan venäläisiä toimijoita, vaikka ne eivät voi saada ENPI-rahoitusta
- venäläiset toimijat voidaan ottaa mukaan ns. liitännäisorganisaatioina (associated organisations)
- Hankkeita suositellaan pohtimaan mihin toimiin venäläiset toimijat voivat tuoda lisäarvoa ja selvittämään vaihtoehtoisia rahoitustapoja niiden osallistumiselle (esim. kansallinen rahoitus, yhteistyö muiden ohjelmien rahoittamien hankkeiden kanssa)
- EAKR-rahoitusta saavat kumppanit voivat kustantaa toimia, jotka toteutetaan Venäjällä (esim. Venäjällä tehdyt selvitykset, yhteisten seminaarien matkakustannukset), mutta siihen voi käyttää enintään 10 % hankkeen EAKR-rahoituksesta ("10 % -sääntö"). Tällaiset toimet tulee kuvata hakulomakkeessa (3.10.2). Toimien on tuotettava hyötyä yhteisön alueille.

Tukea, neuvoja

- Kotisivuilla julkaistava hakuaineisto, FAQ-sivusto
- Projekti-idealomakkeet (PIF) ja projekti-ideatietokanta (ohjelman kotisivulla)
- Valmistelukustannusten korvaaminen jälkikäteen
- Sihteeristön järjestämät päähakijaseminaarit ml. projektikohtaiset konsultaatiot – **meni jo!** (2.-3.12.2009 Riikassa, 13.-14.1.2010 Malmössä)
- Sihteeristön yksilöllistä neuvontaa 2009 – helmikuu 2010 (Rostock keskiviikkoisin, Riika tiistaisin; kirjalliset palautteet hankeideoihin)
- Barents workshop – **meni jo!** (9.12.2009 Oulussa)
- Kansallinen tuki
 - Infopäivä tammikuussa 2010
 - Ministeriöt, kansallinen neuvoa-antava työryhmä

Ohjelmamanuaalissa on tietoa seuraavista asiasta:

- Hankekumppanuus (tukikelpoisuus, Lead Partner –periaate jne.)
- Hankkeen kesto ja toimintasuunnitelma
- Investoinnit
- Hankkeen hallinnointi
- Budjetti ja tukikelpoiset kustannukset (ml. valmistelukustannukset)
- Strategiset hankkeet
- Hankkeen tavoitteiden ja indikaattorien asettaminen
- Tiedottaminen
- Hankevalmistelun tuki
- Hakukierrokset, arviointi, päätös, sopimus
- Hankkeen käynnistys, raportointi, maksatus, muutokset
- Hanketoteuttamisen tuki
- Valvonta ja tarkastus

Valmistelukustannusten korvaaminen

- Seurantakomitean hyväksymät hankkeet voivat saada valmistelukustannuksensa korvattua jälkikäteen
- Korvaus on enintään 50.000 euroa tai 2 % hankkeen tukikelpoisista kokonaiskustannuksista (alempi vaihtoehto)
- Toisella hakukierroksella valmistelukustannukset ovat **tukikelpoisia ajalta 22.3.2009 – seurantakomitean päätöksen päivämäärä**

Hakemusten jättäminen

- Hakemus on toimitettava sihteeristölle sähköisessä ja paperimuodossa
- Sähköinen versio tulee lähettää viimeistään 22.3.2010
- Allekirjoitettu, leimattu ja päivätty paperiversio tulee lähettää viimeistään 22.3.2010
- Hakemukseen
 - Tulee liittää täytetyt kumppanuusilmoitukset (paperiversio)
 - Tulee liittää ao. prioriteettialuekoordinaattorin sitoumuskirje, mikäli kyseessä on EU:n Itämeristrategian mukainen ns. lippulaivahanke
 - Voi liittää liitännäiskumppaneiden ym. mahdolliset tukikirjeet
 - Voi liittää yhden pdf-muotoisen asiakirjan, jossa enintään 5 sivua graafista tietoa (kaaviokuva, kartta jne.). **Kaikki hankkeen arvioinnin kannalta relevantti tieto on kuitenkin sisällytettävä varsinaiseen hakulomakkeeseen.**

Hakemusten arviointi

- **Tekninen tarkastus**
 - Sihteeristö
 - Jäsenmaat tarkastavat partnerien tukikelpoisuuden
- **Laadullinen arviointi**
 - Sihteeristö (useita henkilöitä per hanke), ei ulkopuolisia asiantuntijoita
 - Hakemus arvioidaan hakulomakkeeseen sisältyvän tiedon perusteella
 - Sihteeristö soveltaa seurantakomitean hyväksymiä arviointikriteerejä: relevanssi, koherenssi, pysyvyys/tulosten levittäminen, kumppanuus, hallinto, budjetti
 - Hankkeiden kategorisointi laadullisen arvioinnin perusteella: 1 (hyväksyttävä), 2a (puutteita, mutta voidaan hyväksyä), 2b (huomattavia puutteita, ei esitetä hyväksyttäväksi), 3 (hylättävä)
 - Soveltuvuus strategiseksi hankkeeksi

Päätöksenteko (1)

- Päätökset 3. hakukierroksen hankkeista on tarkoitus tehdä kahdessa erässä:
 - 9.-10.6.2010 (todennäköisesti ainakin TI 4 hankkeet)
 - Syys-lokakuussa 2010 (muut hankkeet)
- Sihteeristön arvioinnit toimitetaan seurantakomitean (ja neuvoa-antavien työryhmien) jäsenille kolme viikkoa ennen ao. seurantakomiteakokousta
- Kansalliset neuvoa-antavat komiteat käsittelevät arviointeja/esityksiä ja ilmoittavat etukäteen (noin viikkoa ennen kokousta) tuestaan eri hankkeille
- Tässä vaiheessa esiintyy kokemuksen mukaan melko paljon lobbausta hankkeiden taholta – ei kuitenkaan kovin tuloksekasta

Päätöksenteko (2)

- Hankkeista päättää ohjelman seurantakomitea 11 delegaation yksimielisillä päätöksillä (konsensus päätöksenteko); Suomen delegaatiossa edustettua TEM, YM ja alueet (maakunnan liitot)
- Puheenjohtaja tekee esityksen käsittelytavasta ja –järjestyksestä; v. 2010 puheenjohtajuus on Suomella
- Seurantakomitean päätöksenteossa korostuu hankkeiden strategisen relevanssin arviointi eli komitea ottaa huomioon ohjelman tavoitteiden täyttymisen sekä kansalliset ja Itämeren tason (poliittiset) prioriteetit, ml. Itämeristrategian
- Kokemuksen mukaan päätökset menevät pitkälti sihteeristön suositusten mukaan -> **sihteeristön arvioinnit ratkaisevia**
- Päätöksiin voidaan liittää ehtoja (budjetin leikkauksia), teknisiä korjauksia tai suosituksia

Päätöksen jälkeen

- Sihteeristö ilmoittaa hakijoille päätöksistä
- Hankkeen kustannukset ovat tukikelpoisia päätöspäivästä lähtien
- Hakijat tekevät tarpeelliset muutokset mahdollisten ehtojen ja teknisten korjaustarpeiden täyttämiseksi
- Hallintoviranomaisen ja hankkeen pääkumppanin (Lead partner) välinen tukisopimus (Grant Contract) allekirjoitetaan
- Tukisopimuksen allekirjoituksen jälkeen suomalaiset partnerit voivat hakea valtion vastinrahan lopullista rahoituspäätöstä ja kilpailuttaa ensimmäisen tason valvojan
- Sihteeristö järjestää hyväksytyjen hankkeiden pääkumppaneille seminaarin, jossa käsitellään toteuttamiseen liittyviä käytännön kysymyksiä
- Raportointi 6 kuukauden välein

Ja lopuksi ...

- Oletko päähakija/partneri (hankkeen vetäjä/moottori) vai ”rivipartneri”?
- Suuri osa edellä (ja jäljempänä) esitetystä on relevanttia ensisijaisesti päähakijoille.
- On kuitenkin tärkeää, että myös ”rivipartnerit” osallistuvat aktiivisesti koko hankkeen/hakemuksen kehittelyyn.
- Mahdollisuus saada valtion vastinrahaa ja velvollisuus hankkia ensimmäisen tason valvoja koskee kaikkia suomalaisia kumppaneita.

Kumppanuus

- Pääpartnerin rooli keskeinen. Lead Partner –periaatteen mukaan pääpartneri tekee sopimuksen ja vastaa:
 - hankkeen hallinnosta, koordinaatiosta
 - hankkeen toteutuksesta, tuloksellisuudesta
 - raportoinnista
 - maksatusjärjestelyistä
- Tasapainoinen osallistuminen
 - aihepiirin tuntijat / kohderyhmä mukaan
 - alue- ja paikallistaso mukaan
 - rahoituksen / budjetin tasapaino
 - Triple Helix

Valmistelu

- Aloita ajoissa
- Kaikki relevantit tahot mukaan jo valmisteluvaiheessa

- Tunnetko partnerisi? Keskustele, kysy, kuuntele.
- Tarkista jokaisen partnerit käsitykset ja odotukset
→ minimoi oletukset, korvaa ne tiedoilla

- Tutustu ohjelmaan ja ohjelmamanuaaliin
- Ota yhteys ohjelmasihteeristöön ja kansalliseen rahoittajatahoon jo suunnitteluvaiheessa; osallistu mikäli mahdollista sihteeristön konsultointitilaisuuksiin

- Luo selkeät tavoitteet
→ Miten niihin päästään?

Sisältö

- Ohjelmaan ja alueeseen sopivuus
- Uusia näkökulmia – ei vanhan toistoa
- Tavoite
 - Minkä ”aukon” hanke täyttää?
 - Selkeästi selitetty
 - Riittävän rajattu, realistinen
- Toiminnot
 - Millä konkreettisilla toimilla lopputulokseen päästään?
 - Kuka tekee, mitä tekee, miten tekee?
- Mitä seisoo lopussa?
 - Lopputuote
 - Levitettävä hyöty
 - Mihin käyttöön, kenen käyttöön?
- Kuka vastaa jatkuvuudesta, miten?

Yleisiä arvioinnissa havaittuja puutteita ja heikkouksia (1)

- **Relevanssi**
 - Vähäinen ylikansallinen relevanssi
 - Ei erityistä lisäarvoa (aiemmin tehtyyn verrattuna)
- **Koherenssi**
 - Ongelma, tavoitteet ja odotetut tulokset kuvattu liian yleisesti
 - Suunnitellut toimet ja tuotokset kuvattu liian yleisesti
 - Suunnitellut investoinnit eivät aina relevantteja
 - Heikko koherenssi odotettujen tulosten ja ehdotetun lähestymistavan välillä
- **Pysyvyys, siirrettävyys, tulosten levittäminen**
 - Epäselvää tullaanko hankkeen päätuotoksia käyttämään hankkeen päätyttyä ja miten
 - Ei selvää levittämisstrategiaa

Yleisiä arvioinnissa havaittuja puutteita ja heikkouksia (2)

- **Kumppanuus**
 - Puuttuu relevantteja organisaatioita
 - Tutkimuspainotteinen kumppanuus, ei käyttäjiä/toteuttajia
 - Ei yhteistä toteuttamista
- **Hallinto ja budjetti**
 - Budjetti ei heijasta suunniteltuja toimia ja tuotoksia
 - Budjetti jakautuu epätasaisesti kumppaneiden kesken
 - Ei tarpeeksi "value for money"

